

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ

NUTARIMAS

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS CIVILINĖS SAUGOS ĮSTATYMO NR. VIII-971 27
STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIVP-816**

Nr.

Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo statuto 138 straipsnio 3 dalimi ir atsižvelgdama į Lietuvos Respublikos Seimo valdybos 2021 m. spalio 20 d. sprendimo Nr. SV-S-247 „Dėl įstatymų projektų išvadų“ 7 punktą, Lietuvos Respublikos Vyriausybė n u t a r i a:

Nepritarti Lietuvos Respublikos civilinės saugos įstatymo Nr. VIII-971 27 straipsnio pakeitimo įstatymo projektui Nr. XIVP-816 (toliau – įstatymo projektas) dėl šių priežasčių:

1. Įstatymo projektu siūloma Lietuvos Respublikos civilinės saugos įstatymo 27 straipsnį papildyti 8 dalimi, kurioje būtų nustatyta, kad paskelbus valstybės lygio ekstremaliąją situaciją, Civilinės saugos įstatymo 8 straipsnyje ir (ar) kitų įstatymų nustatytais atvejais bei tvarka, nustatytus ir ilgiau nei 6 mėnesius taikomus asmens teisių ir laisvių ribojimus motyvuotu Lietuvos Respublikos Vyriausybės siūlymu 1 mėnesiui nutarimu tvirtintų ir (ar) testų Lietuvos Respublikos Seimas. Jei iki nurodyto termino (ne vėliau kaip prieš 14 dienų iki ribojimų pabaigos) Vyriausybė nesikreipia į Seimą ir nepateikia motyvuoto siūlymo dėl asmens teisių ir laisvių ribojimų nustatymo ir (ar) pratęsimo, laikoma, kad Vyriausybės nustatyti ribojimai atšaukti.

Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas yra konstatavęs, kad Lietuvos Respublikos Konstitucijos 5 straipsnio pirmojoje dalyje (taip pat kituose Konstitucijos straipsniuose, nustatančiuose valstybės valdžią vykdančių valstybės institucijų įgaliojimus) yra įtvirtintas valdžių padalijimo principas, kuris reiškia, kad įstatymų leidžiamoji, vykdomoji ir teisminė valdžios yra atskirtos ir savarankiškos. Konstitucijoje tiesiogiai nustačius tam tikros valstybės valdžios institucijos įgaliojimus, viena valstybės valdžios institucija negali iš kitos perimti tokių įgaliojimų, tokie įgaliojimai negali būti pakeisti ar apriboti įstatymu. Vadovaudamasi Konstitucijoje įtvirtintu valdžių padalijimo principu, valstybės valdžios institucijos savarankiškai įgyvendina Konstitucijoje ir įstatymuose joms nustatytą kompetenciją, o Vyriausybės atsakomybė Seimui gali būti įgyvendinama tik Konstitucijoje numatytais būdais ir formomis. Konstitucijoje nėra numatyta tokia Vyriausybės veiklos priežiūros forma, kaip Vyriausybės nutarimų, priimtų jai įgyvendinant įstatymuose nustatytus įgaliojimus, tvirtinimas ar atšaukimas. Todėl Seimo įtraukimas į įstatymu reglamentuotą ir išimtinai Vyriausybės kompetencijai nustatytą veiklos sritį, paskelbus valstybės lygio ekstremaliąją situaciją, prieštarauja Konstitucijos 5 straipsnyje įtvirtintam valdžių padalijimo principui ir konstituciniam teisinės valstybės principui.

2. Siūlomas teisinis reguliavimas nederą su kitomis Civilinės saugos įstatymo nuostatomis. Šio įstatymo 3 straipsnyje nurodyti subjektai, kurie sudaro civilinės saugos sistemą, tačiau tarp jų nėra Seimo. Civilinės saugos įstatymo 9 straipsnyje yra įtvirtinti Vyriausybės įgaliojimai, paskelbus valstybės lygio ekstremaliąją situaciją, nustatyti

gyventojams, valstybės ir savivaldybių institucijoms ir įstaigoms, kitoms įstaigoms ir ūkio subjektams ūkinės veiklos laisvės, viešųjų ir administracinių paslaugų teikimo apribojimus, būtinus ekstremaliajai situacijai likviduoti ir jos padariniams šalinti. Šiame įstatyme nėra reglamentuoti Seimo, kaip civilinės saugos sistemos subjekto, įgaliojimai civilinės saugos srityje, todėl atitinkamų Seimo įgaliojimų, paskelbus valstybės lygio ekstremaliąją situaciją, nustatymas Civilinės saugos įstatymo straipsnyje, reglamentuojančiame ekstremaliųjų situacijų valdymą, neatitiktų Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo 3 straipsnio 2 dalies 7 punkte nurodyto teisėkūros sistemiškumo principo, reiškiančio, kad teisės normos turi derėti tarpusavyje.

3. Ekstremaliosios situacijos metu Vyriausybės nutarimu nustatomi apribojimai gyventojams, valstybės ir savivaldybių institucijoms ir įstaigoms, kitoms įstaigoms, ūkinės veiklos laisvės apribojimai ūkio subjektams, apribojimai viešųjų ir administracinių paslaugų teikimui nėra savitiksliai, nes yra tiesiogiai siejami su ekstremaliosios situacijos likvidavimu ir jos padarinių šalinimu. Konstitucinėje doktrinoje ne kartą pažymėta, kad leisdama nutarimus Vyriausybė negali veikti *ultra vires* – ji privalo laikytis Konstitucijos ir įstatymų, todėl priimdama sprendimus Vyriausybė privalo išlaikyti tinkamą viešo intereso ir individualių teisių pusiausvyrą. Numačius įstatymo projektu siūlomą procedūrą būtų ne tik apribotos galimybės Vyriausybei, kaip vykdomosios valdžios institucijai, įstatymo nurodytais atvejais veikti kur kas efektyviau ir greičiau, bet ir sudarytos sąlygos ekstremaliųjų situacijų valdymo procesą politizuoti, dėl ko gali būti netaikomi apribojimai, kurie objektyviai būtini siekiant per kuo įmanoma trumpesnę laiką likviduoti ekstremaliąją situaciją.

Ministras Pirmininkas

Vidaus reikalų ministras